شهيد فاضل قومي تحريڪ جو هڪ سچو سپاهي

منو مهيري

جيتوڻيڪ فاضل هڪ وچولي زميندار گهراڻي ۾ جنم ورتو پر جڏهن فاضل کي شعور آيو ان وق
سنڌ ڏکين حالتن مان گذري رهي هئي ايوب جي مارشل لا لڳي چڪي هئي ون يونٽ جو ڪهڻ سنڌ جي ڳچي
ڦاسي چڪو هو غدار ۽ موقعي پرست وڏيرا شاهي کهوڙي جي اڳواڻي ۾ وزارتن عيوض سنڌ کي ڌارين حوا
ڪرڻ لاءِ ون يونٽ جهڙي لعنت کي قبول ڪندي سنڌ جي مٽي وسيلن کي ڌارين لاءِ دروازا کولي ڇڏيا هئا. س
کي مال غنيمت سمجهي جتي صوبن ۽ بنگلاديش سميت سڄي پاڪستان کان سنڌ تي ڪيترائي ڪن
ماڪڙ جيئان ڪڙڪي پيا هئا سنڌ جو عام ماڻهو ۽ هاري جاگيردار وڏيراشاهي جي شڪنجي ۾ جڪڙيل
غدار وڏيرا شاهي نه ٿي چاهيو ته سنڌي هارين کي به زمينون ملن ان وچ ۾ سنڌي هارين جي حالت سڌا
لاءِ حيدربخش جتوئي سنڌ هاري ڪميٽي جوڙي هئي، سنڌي ادبي سنگت، سائين جي ايم سيد ۽ شاگرد لڏو
يونٽ خلاف صف بنديون ڪري چڪا هئا. نوجوان فاضل به قومي ڌارا جي جدوجهد ۾ شامل ٿي ڪيترن
قومي جدوجهدن ۾ حصو ورتو. ون يونٽ جي خلاف تحريڪ، ظلم بند ڪريو تحريڪ، ون يونٽ تحريڪ ڪان و
وڌڻ لسڻن سنڌي ۾ ڇپايو، سنڌي ٻولي صوبي جي قومي ٻولي ڪرائڻ. نيلام بند ڪريو تحريڪ جهڙن هلچا
۾ ڀرپور حصو ورتو. سنڌ ۾ هاري تحريڪ جو بنياد سڄي دنيا کان صديون اڳ جهوڪ جي ميدان تي شه
صوفي شاهه عنايت برپا ڪيو جنهن کي مقامي زميندارن ٺٽي جي مغل گورنر نواب اعظم سان سازباز ڪر
صوفي شاهه عنايت کي شهيد ڪرائي خاموش ڪرائي ڇڏيو هو. صوفي شاهه عنايت جي ٻاريل شمع ڪ
حيدربخش جتوئي کان پوءِ شهيد فاضل اڳتي وڌايو محروم ۽ بي سهارا سنڌي هارين کي عزت جي حياتي گذا
لاءِ فاضل ميدان ۾ ڪاهي پيو. سنڌ جي 8 لک ايڪڙ زمين قسطون نه ڏيڻ ڪري سرڪار پاران نيلام ڪرڻ ج
اعلان ڪيو ويو جنهن خلاف فاضل سيني سپر ٿي بيٺو نيلام بند ڪريو تحريڪ ۾ فاضل سپهه سالار جو ڪرد
ادا ڪندي سنڌ جي ڀاڙتين ۾ ڪاهي پيو. ڪيترن ئي سنڌي ماڻهن نيلام بند ڪريو تحريڪ ۾ گرفتاري
ڏنيون. نيلام بند ڪريو تحريڪ ۾جن به ماڻهن گرفتاريون ڏنيون انهن مان ڪو به نظرياتي ماڻهو نه هو پر س
عام ڀاڙتي جا ٻي سمجهه ۽ چوريون چڪاريون ڪندڙ ماڻهو شامل هئا جن کي فاضل مڙسين لاءِ اپاري قوم
غيرت جا واسطا وجهي اهڙي طرح ماڻهن جو برين واش Brainwash ڪندو هو جو هرڪو ماڻهو قرباني ڏي
لاءِ تيار ٿي ويندو هو. هو ماڻهن کي چوندو هو ته اوهين خسيس ۽ ننڍي جهڙي ڳالهين تان وڙهي پيا وڏيرن ج
چوڻ تي چوريون ۽ برا ڪم ڪري جيلن ۾ وڃو ٿا پر جيڪڏهن سنڌ جي سڏ تي چو نه ٿا هلو؟ فاضل جون اهڙيو
ڳالهيون ٻڌي ڪمزور ماڻهن ۾ به ڪيئن قوتون اچي وينديون هيون ۽ هو هر قرباني ڏيڻ لاءِ تيار ٿي ويندا هئ
فاضل ذاتي طور نيلام بند ڪريو تحريڪ هلائي جنهن ۾ ڀاڙتي جي ماڻهن ڀرپور حصو ورتو جنهن ڪري
وقت جي يحيٰ سرڪار کي گوڏا ڪوڙڻا پيا ۽ نيلام بند ڪرڻ جو سرڪاري طرح اعلان ڪيو ويو. فاضل عا
پورهيت ۽ غريب ماڻهو سان اهڙي شفقت ۽ پاڃهه سان پيش ايندو هو جو هر ڪنهن ماڻهو کي پنهنجو ٻڌائي وٺند
هو. سنڌ جو ابن الوقت وڏيرو ۽ جيڪو مغلن کان وٺي انگريزن تائين غداريون ڪندي قوم فروشي جي عيوض
جاگيرون، سر ۽ خانبهادر جا لقب وٺندي قومي غيرت کي تين وال ڪندو رهيو. آهي انهن قوم فروش وڏيرن ڪ
فاضل اک جو ڪنڊو ٿي چڀڻ لڳو هو. فاضل جنهن رسول بخش پليجي سان گڏجي سنڌي عوامي تحريڪ جو پا
وڌو سو مسلسل پاڪستان جي سياست ۾ ڪاميابي سان اڳتي وڌي آيو ۽ پروفيسر عزيز ۽ ٻين ترقي پسند ڌري
سان گڏجي پاڪستان عوامي تحريڪ ٺاهيائين جنهن بعد ولي خان سان گڏجي پاڪستان عوامي تحريڪ ک
عوامي نيشنل پارٽي ۾ ضم ڪري ڇڏيو. جيڪا ان وقت ملڪ جي وڏي سامراج دشمن پارٽي ٿي سامهون آئ
فاضل کي عوامي نيشنل پارٽي جو مرڪزي نائب صدر بڻايو ويو جيڪا ڳالهه سامراجي قوتن کي پنهنج
لاءِ خطرو محسوس ٿي جنهن ڪري مقامي غدار وڏيرن سرڪار ۽ آمريڪي آئل ڪمپني يونين ٽيڪساس آ
پيٽروليم فاضل کي راهه تان هٽائڻ جي لاءِ منصوبه بندي ڪئي. فاضل سيني ڳالهين کان بي نياز معمول جيا
راهن جي فيصلن لاءِ گولاڙچي آيل هو هن کي چاڻ نه هئي ته ڪو فضل چانگ کي مهرو بڻائي سنڌس قت
ڪرڻ جي بيٺ سٽي ويٺي آهي. اهڙي طرح پيڙهيل هارين جي هن مسيحا کي 17 جنوري 1987ع تي چنچر ج
ڏينهن ٽيهه جو گولاڙچي جي وچ بازار ۾ شهيد ڪيو ويو. اڄ فاضل اسان ۾ ناهي پر سندس شاندار جدوجه
موجود آهي. اڄ 17 جنوري جي ڏينهن تي ڪيترائي سنڌس ساٿي سندس آخري آرام گاهه تي حاضر ٿي عقيد
جا گل نڇاور ڪندا ۽ سندس ساٿي لطيف جو هي شعر جهونگاري موٽندا.